

Arkeologisk utredning inom Hägrunga 5:9

Arkeologisk utredning

Hägrunga 5:9
Algutstorp socken
Vårgårda kommun
Mats Hellgren

Rapport 2023:9

Arkeologisk utredning i Hägrunga 5:9

Arkeologisk utredning

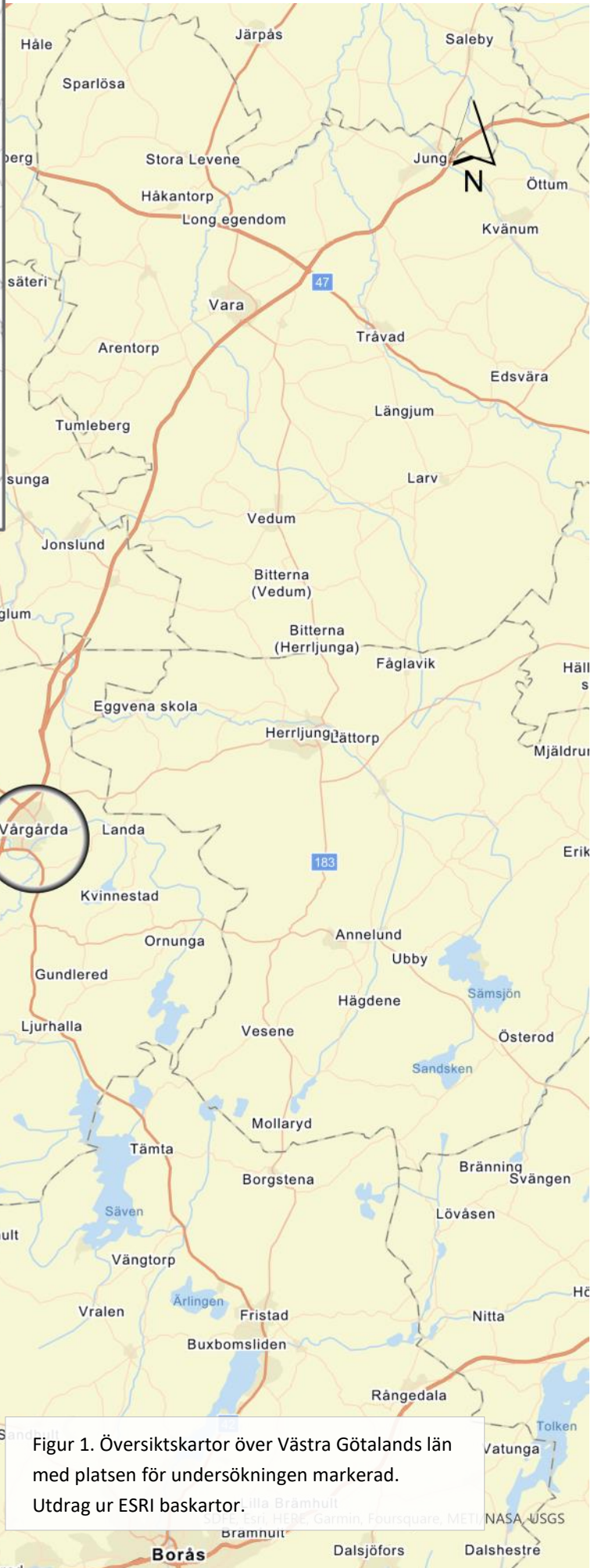
Hägrunga 5:9
Algutstorp socken
Vårgårda kommun
Mats Hellgren

Göta Arkeologi Rapport 2023:9

Omslagsbild: Foto mot öster som visar delar av undersökningsområdet. Foto: Mats Hellgren

Innehåll

Inledning och bakgrund	5
Metod och slutsats	9
Källförteckning	10
Administrativa uppgifter.....	10
Bilagor	10

Figur 1. Översiktskartor över Västra Götalands län med platsen för undersökningen markerad. Utdrag ur ESRI baskartor.

Inledning och bakgrund

I mitten av april 2023 genomförde Göta Arkeologi en arkeologisk utredning inom fastigheten Hägg-runga 5:9 i Algutstorps socken i Vårgårda kommun. Undersökningen genomfördes enligt länsstyrel-sens beslut 431-7682-2023 med anledning av kommunens pågående detaljplanearbete för bostä-der.

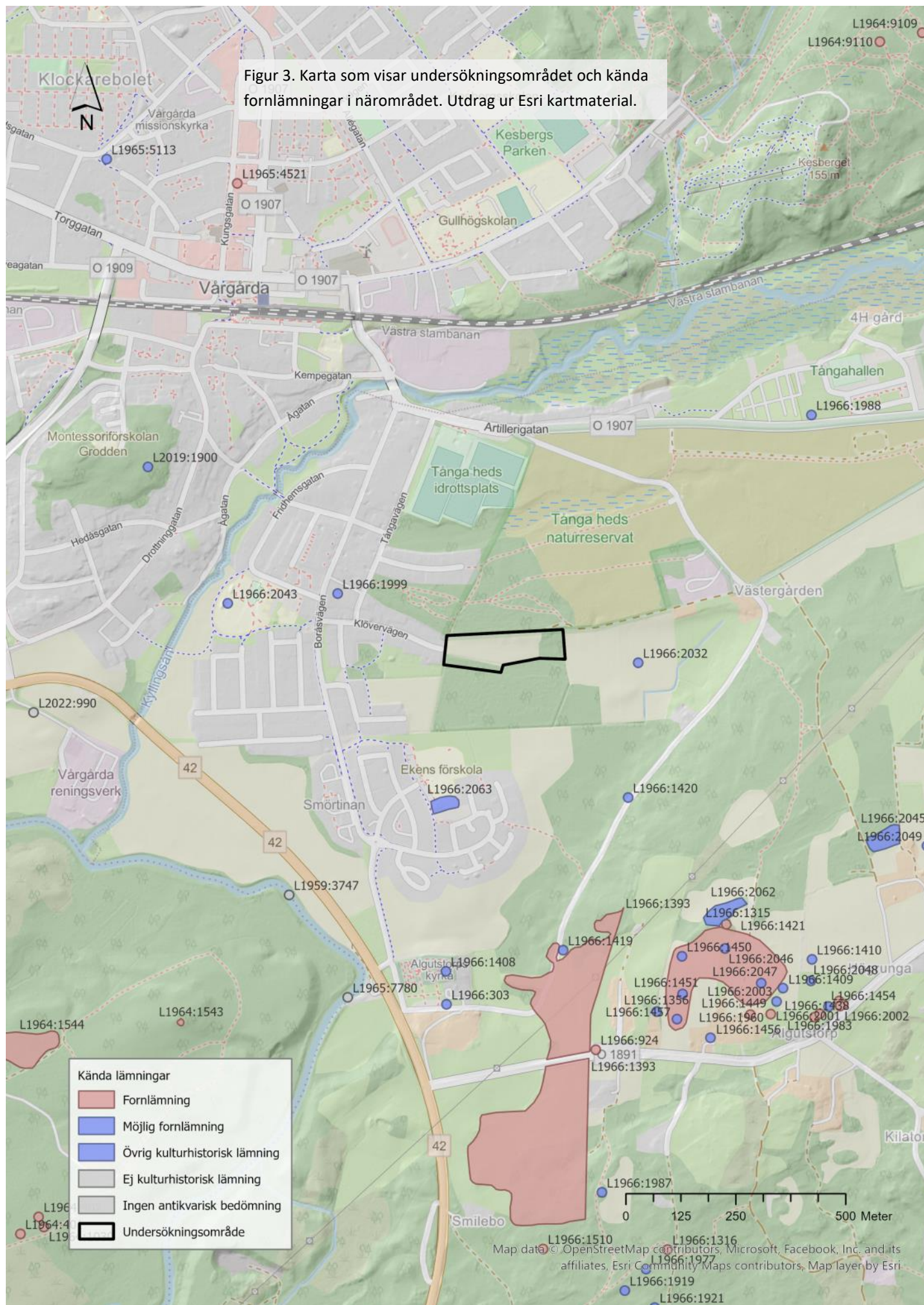
Syftet med utredningen var att fastställa om fornlämningar fanns inom exploateringsområdet och ge Länsstyrelsen beslutsunderlag inför fortsatta åtgärder. Resultatet skulle även kunna användas som planeringsunderlag av Vårgårda kommun.

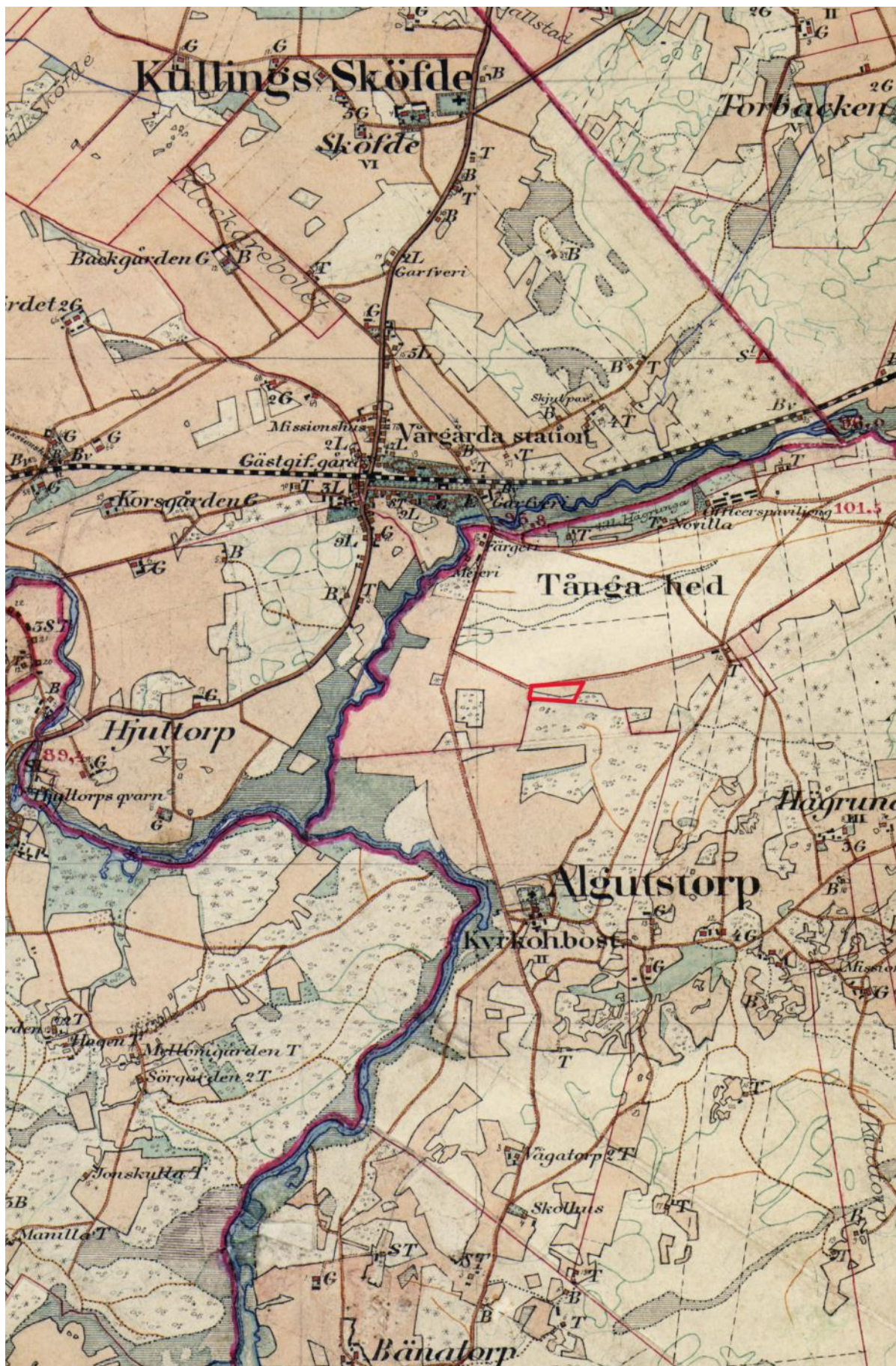
Utredningsområdet låg i samhällets Vårgårdas södra utkant och var cirka 2 hektar stort och utgjor-des av ett gärde med sandig jordart beläget 100 möh. Området sluttade svagt mot söder och var belägen mellan Tånga heds naturreservat i norr och ett mindre skogsområde i söder. Området av-gränsades av ett bostadsområde mot väster.

Det fanns inga fornlämningar inom utredningsområdet. De närmaste kända fornlämningarna utgörs av flera fyndplatser belägna ett par hundra meter mot väster (L1966:1999 och L1966:2043) och mot öster (L1966:2032) samt ett område med fossil åkermark i söder (L1966:2063). En knapp kilo-meter söderut på en åsrygg finns ett stort antal fornlämningar i form av områden med fossil åker-mark och gravar (se figur 3).

Figur 2. Foto mot öster som visar delar av undersökningsområdet. Foto Mats Hellgren

Figur 4. Utsnitt från den så kallade Häradskartan från 1890-talet. Utredningsområdet är markerat med röd linje. Norra delen av området nyttjades vid kartans utgivning som åkermark medan södra delen utgjordes av skogsmark. Lantmäteriet, historiska kartor.

Figur 6. Foto mot väster som visar den högst belägna delen av undersökningsområdet alldeles intill Tånga Heds naturreservat. Foto Mats Hellgren

Metod och resultat

Inför utredningen genomfördes en kart- och arkivstudie. Det äldsta belägget för namnet Hägrunga är från 1408 och från 1546 omnämns sex gårdar. Själva namnet Hägrunga kan härledas till det fornnordiska namnet Hägrung. Den äldsta kända kartan som visar det aktuella området är en stor-skifteskarta från 1795 då området utgjorde en del av ett större utmarksområde nordväst om Hägrunga by. Den häradsekonomiska kartan från 1890-talet visar att norra delen av utredningsområdet då nyttjades som åkermark medan södra delen var skogsmark (se figur 4). En ekonomisk karta från 1960-talet visar att hela området användes som åkermark.

Fältarbetet utfördes med hjälp av en grävmaskin utrustad med 1,3 meter stor planskopa. Sammanlagt upptogs 41 schakt med en total yta av 219 kvadratmeter (se figur 5 och bilaga 2). Matjorden skrapades av skiktvis ned till alvmaterialet. Schakten var 2,5-20 meter långa, 1,3 meter breda och 0,18-0,45 meter djupa. Efter undersökningen återfylldes schakten (se bilaga 1 för beskrivning av schakten). Samtliga schakt mättes in med RTK-kopplad GPS och för dokumentationen användes en tablet och appen Arkeo. Fotografering skedde med mobilkamera. Schaktningen resulterade i att inga lämningar av arkeologiskt intresse påträffades.

Slutsats och åtgärdsförslag

Den arkeologiska utredningen genomfördes enligt undersökningsplanen utan avvikelser.

Inget av arkeologiskt intresse påträffades vid utredningen. Med anledning av detta anser Göta arkeologi att inga ytterligare arkeologiska insatser bedöms vara nödvändiga inför fortsatt exploatering.

Källförteckning

- Kulturmiljöregistret, app.raa.se
- Ortnamnen i Älvsborgs län. Del VIII Kullings härad. Uppsala 1913.
- Lantmäteriet, Historiska kartor. www.lantmateriet.se
Lantmäteristyrelsens arkiv: Algutstorp socken Hägrunga nr 1-7 storskifte på inägor 1795
Rikets allmänna kartverks arkiv, Häradskartan: Vårgårda J112-33-4

Administrativa uppgifter

Länsstyrelsen diarienummer: 431-7682-2023

Göta Arkeologi projektnummer: 2308

Kommun: Vårgårda

Socken: Algutstorp

Fastighet: Hägrunga 5:9

Lämningsnummer: -

Fältarbete: 16 timmar för två personer (2023-04-17—2023-04-18)

Fältarbete personal: Mats Hellgren och Simon Karlsson

Bilagor

Bilaga 1. Schaktbeskrivningar

Bilaga 2. Schaktplan

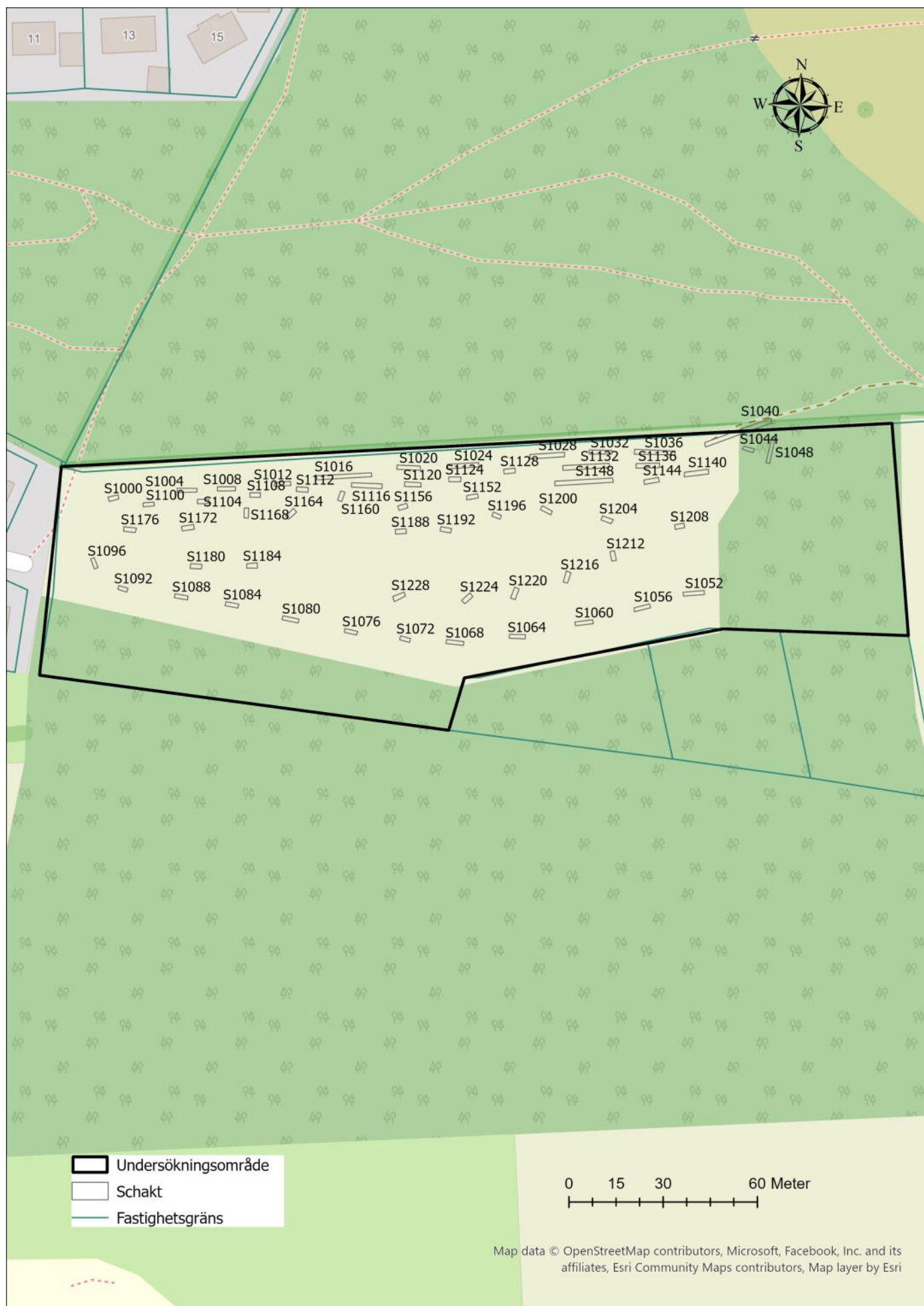
Bilagor

Bilaga 1 - Schaktbeskrivningar

ID	Längd x Bredd	Matjordsdjup	Alvmaterial
S1000	2,5 x 1,3	0,44	Silt
S1004	5,5 x 1,3	0,35	Sand
S1008	5 x 1,3	0,4	Sand
S1012	4,5 x 1,3	0,35	Silt
S1016	18 x 1,3	0,45	Sand
S1020	7 x 1,3	0,45	Sand
S1024	9 x 1,3	0,44	Sand
S1028	10 x 1,3	0,45	Sand
S1032	7 x 1,3	0,45	Sand
S1036	12 x 1,3	0,45	Sand
S1040	20 x 1,3	0,35	Sand
S1044	4x1,3	0,26	Sand
S1048	8x1,3	0,18-0,26	Sand
S1052	8x1,3	0,32	Sand
S1056	7x1,3	0,32	Sand
S1060	8x1,3	0,26	Sand
S1064	6x1,3	0,3	Sand
S1068	7x1,3	0,34	Sand
S1072	4x1,3	0,3	Sand
S1076	5x1,3	0,28	Sand
S1080	6x1,3	0,3	Sand
S1084	5x1,3	0,32	Sand
S1088	5x1,3	0,28	Sand
S1092	4x1,3	0,32	Sand
S1096	3x1,3	0,3	Sand
S1100	4x1,3	0,32	Sand
S1104	4x1,3	0,32	Sand
S1108	4x1,3	0,3	Sand
S1112	4x1,3	0,32	Sand
S1116	9x1,3	0,3	Sand
S1120	5x1,3	0,3	Sand
S1124	4x1,3	0,32	Sand
S1128	4x1,3	0,3	Sand
S1132	14x1,3	0,32	Sand
S1136	4x1,3	0,28	Sand
S1140	7x1,3	0,32	Sand
S1144	5x1,3	0,32	Sand
S1148	18x1,3	0,32	Sand
S1152	4x1,3	0,28	Sand
S1156	3x1,3	0,34	Sand

ID	Längd x Bredd	Matjordsdjup	Alvmaterial
S1160	4x1,3	0,34	Sand
S1164	4x1,3	0,32	Sand
S1168	4x1,3	0,36	Sand
S1172	5x1,3	0,34	Sand
S1176	4x1,3	0,32	Sand
S1180	4x1,3	0,3	Sand
S1184	4x1,3	0,32	Sand
S1188	4x1,3	0,32	Sand
S1192	4x1,3	0,32	Sand
S1196	3x1,3	0,34	Sand
S1200	4x1,3	0,3	Sand
S1204	4x1,3	0,32	Sand
S1208	4x1,4	0,34	Sand
S1212	4x1,3	0,32	Sand
S1216	4x1,3	0,32	Sand
S1220	4x1,3	0,32	Sand
S1224	4x1,3	0,3	Sand
S1228	4x1,3	0,3	Sand

Bilaga 2 - Schaktplan

GÖTA
ARKEOLOGI